

3. *Повече дадено.* Сърбия е направила въ войната повече отъ това, което договорътъ я задължава, а получава много по-малко отъ това, което договорътъ ѝ обещава. Вследствие на това, тя трѣбваше да получи нѣщо.

Както се вижда спорътъ между двамата съюзници, който въ действителностъ е билъ откритъ още при подписването на договора и се популяризира отъ сръбска страна близо петъ месеца, се поставя на формална основа отъ страна на Сърбия сравнително много късно. Било е почакано: скъсването преговоритѣ съ Турция и изваждането отново на българската армия въ борба съ стихитѣ на зимата и новитѣ турски маси при Булаиръ и Чаталджа; ултиматума на Ромъния да ѝ отстъпимъ въ най-близко време областта до Балчикъ и заявлението на Гърция, че нашето пренебрежение ще я застави въ най-близко време да застрахова другаде своитѣ интереси.

Нашето командване, което е дало съ голѣмо прозрение предстоящата стратегическа обстановка, какво цѣлата буря на войната ще се извие въ маришкия басейнъ, се е съгласило да се подпомогне сръбското командване съ 100,000 наши войници при неговитѣ операции въ Вардарско. Очевидно, това обещание, което е било съвсемъ излишно, се е дължило изключително на идеята да се подчертае по-силно съюзния характеръ на борбата, — че тя ще се изнесе съ съвмѣстнитѣ усилия на тритѣ народи и на тѣхнитѣ армии. И независимо отъ това, че въ последния моментъ при преговоритѣ за сключване на конвенцията, сръбското командване се е отказало отъ тази наша помощъ — която е била намѣрена за ненуждна, формалното начало, на което сръбското правителство застава, за да иска ревизия на договора, съвсемъ не може да го ползва.

Никоя война, водена отъ съюзници, не се е водила, — още по-малко се е печелила, чрезъ закрепостяването на отдѣлнитѣ съюзни армии въ предварително дадени райони. Нѣма главно командване, което би наблюдавало спокойно какъ на едно мѣсто частитѣ му претърпяватъ поражения, които могатъ да провалятъ цѣлата задача на войната, когато на други — голѣми, отпочинали резерви, правятъ паради и учебни упражнения. Цѣлата армия на съюзницитѣ образуваше въ ржцетѣ на командването единъ общъ фондъ материална сила за нападение или за защита, която трѣбваше да се използва въ зависимостъ отъ развоя на операциитѣ, отъ нуждитѣ по разнитѣ сектори на фронта. Тѣй както българскитѣ части действуха въ Вардарската долина, до като Македония бѣше очистена отъ неприятеля, като следъ това заминаха на сериозния воененъ театъръ, сжщо така и съюзнически сръбски войски се явиха, за известно време, на изтокъ при превземането на Одринъ.

Безъ да се има нужда да се развива това основно начало за воденето на войната, по него нито едно командване, нито една политика може да спори, освенъ ако не си поставя по други цели отъ тия, които сж ясно опредѣлени въ договорнитѣ отношения.

Така разбрани характера и задачата на една съюзническа война — а друго разбиране не може да сжществува — крайната целъ на войната трѣбва да се достигне, независимо отъ жертвитѣ, които тя ще коствува на съюзното дѣло и на отдѣлнитѣ съюзници. Нито въ Македония можеше да бжде оставена нѣкоя неприятелска войскава часть, която ще смуцава тила на съюзнитѣ войски, които действуватъ въ Тракия, нито армиитѣ въ Тракия, за да спестятъ своитѣ жертви — можеха да компрометиратъ своитѣ операции, която водѣше къмъ новото поробване и къмъ разорението на Македония. Колко човѣшки животъ щѣше да коствува свободата на Одринско и на Македония, това съюзницитѣ трѣбваше да мислятъ преди започването на войната; следъ като тя бѣше вече обявена, само нейниятъ характеръ и нейната продължителностъ ще опредѣлятъ броя на тия жертви. Ако Сърбия е услужила на българското командване при Одринъ съ две дивизии, услужила е и на себи си и на другитѣ свои съюзници; за всички бѣше ясно, че войната трѣбваше да се реши